

Súd: Okresný súd Žilina
Spisová značka: 54P/90/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5123203628
Dátum vydania rozhodnutia: 01. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lenka Gomolová
ECLI: ECLI:SK:OSZA:2024:5123203628.8

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Žilina, v konaní pred sudkyňou JUDr. Lenkou Gomolovou, vo veci starostlivosti o maloleté dieťa: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. A., t. č. Centrum pre deti a rodiny, Rázusova 798/52, Bytča, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Čadca, dieťa rodičov – matky: D. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. A., a otca: neuvedený, o návrhu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Čadca na nariadenie ústavnej starostlivosti nad mal. dieťaťom a určenie výživného, takto

rozhodol:

Súd nariaďuje ústavnú starostlivosť o maloleté dieťa A. B., nar. XX.X.XXXX, ktorú bude vykonávať Centrum pre deti a rodiny Bytča so sídlom Rázusova 798/52, Bytča.

Matka je povinná platiť výživné na mal. A. vo výške 70 eur mesačne vždy do 15. dňa kalendárneho mesiaca vopred na účet Centra pre deti a rodiny Bytča s účinnosťou od 28.4.2023.

Zameškané výživné za obdobie od 28.4.2023 do 29.2.2024 vo výške 706,99 eur je matka povinná zaplatiť v mesačných splátkach po 30 eur spolu s bežným výživným pod následkom straty výhody splátok.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Návrhom doručeným súdu dňa 27. 9. 2023 sa navrhovateľ domáha rozhodnutia súdu, ktorým by nariadil nad mal. Sofiou ústavnú starostlivosť, ktorá bude vykonávaná v CDR Bytča a ktorým by matku zaviazal prispievať na výživu mal. dieťaťa sumou 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa na účet zariadenia, počnúc dňom umiestnenia, teda 28. 4. 2023. Návrh skutkovo odôvodnil tým, že matka s mal. dcérou boli ubytované v Centre sociálnych služieb Lúč, Žilina, kde opakovane matka porušovala domový poriadok a režim zariadenia. Dižila na nájomnom, zanedbávala starostlivosť o maloletú, nedodržiavala medikamentóznou liečbu (matka psychiatrický pacient), bolo u nej viackrát zistené požívanie alkoholických nápojov. Uznesením Okresného súdu Žilina, sp. zn. 54P/90/2023–15 zo dňa 28. 4. 2023 bola maloletá umiestnená do CDR Bytča a dňom prijatia bolo dieťa umiestnené do profesionálnej náhradnej rodiny pani E. F. G. v Žiline. Na prípadovej konferencii v CDR Bytča matka uviedla, že je evidovaná na úrade práce, hľadá si prácu v okolí Čadce, je to náročné, nakoľko má iba základné vzdelanie. Býva u jedného známeho, adresu pobytu odmietla oznámiť. Matka žiada o kontakt s dcérou každý druhý piatok na dve hodiny a telefonický rozhovor s riaditeľkou centra raz za týždeň. Rozsudkom Okresného súdu Žilina sp. zn. 54P/90/2023–94 zo dňa 23. 8. 2023 bolo mal. Sofii uložené výchovné opatrenie formou pobytu v CDR Bytča za účelom zabezpečenia úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého dieťaťa na dobu do 28. 10. 2023. Podľa profesionálnej matky mal. Sofia v septembri nastúpila do materskej školy v Žiline. Po príchode do PNR bola plačlivá,

nechcela sa umývať, sprchovať, hovorila, že sa chce ísť umyť do Lúča. V súčasnosti je dieťa v profirodine spokojné, matku spomína zriedkavo. Matka od umiestnenia do CDR volala dvakrát za účelom kontaktu s mal. A.. Počas telefonického rozhovoru sa matka javila značne pod vplyvom alkoholu. Matke boli navrhnuté osobitné stretnutia s maloletou v zariadení, avšak ani na jedno sa nedostavila, neúčast' dopredu telefonicky neohlásila a viac sa s centrom nespojila. Od umiestnenia dieťaťa do CDR Bytča 28. 4. 2023 sa matka nekontaktovala s OSPODaSK, úrad nemá vedomosť v akých podmienkach sa matka maloletého zdržiava. Matka nejaví záujem o kontakt s maloletým dieťaťom, ani raz ho v centre nenavštívila, nedodržiava dohodnuté osobné stretnutia s dieťaťom. Úrad nevidí perspektívu úpravy rodinných pomerov, nie je predpoklad návratu mal. Sofie do prirodzeného rodinného prostredia, matka nemá stabilnú prácu ani bývanie.

2. Matka sa k návrhu písomne nevyjadřila.

3. Okresná prokuratúra Žilina v písomnom vyjadření zo dňa 9. 10. 2023 uviedla, že považuje v tomto štádiu konania za opodstatnený návrh Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina, pričom majú za to, že stabilizácia situácie maloletej je pre jej ďalšie zdravie, telesný, duševný a sociálny vývoj kľúčová, pričom matka doposiaľ nepreukázala skutočný záujem o riadnu a komplexnú starostlivosť o jej maloletú dcéru. Maloletá A. nemá blízku rodinu, ktorá by dokázala dlhodobo zabezpečovať starostlivosť o ňu, teda nariadenie ústavnej starostlivosti o maloletú sa javí byť za tejto situácie jedinou možnosťou a je v najlepšom záujme tohto dieťaťa. Uložené výchovné opatrenie nevedlo u matky k náprave ani čiastočne.

4. Na nariadené pojednávania sa nedostavila matka, doručenie predvolania na pojednávania mala vykázané v súlade s ust. § 111 ods. 3 CSP, svoju neúčast' neospravedlnila ani nepožiadala o odročenie pojednávania. Súd preto pojednával v neprítomnosti matky a otvoril pojednávania.

5. Súd vykonal dokazovanie výsluchom navrhovateľa, oboznámením listinných dôkazov a zistil nasledovný skutkový stav:

6. Rozsudkom Okresného súdu Žilina č. k. 54P/90/2023–94 zo dňa 23. 8. 2023 súd uložil mal. A. B. výchovné opatrenie formou pobytu v CDR Bytča za účelom zabezpečenia úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého dieťaťa na dobu do 28. 10. 2023. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, matka mal. A., ktorá je aktuálne jediná nositeľkou rodičovských práv a povinností k nej (otec maloletej v čase rozhodovania súdu v rodnom liste mal. Sofie nie je zapísaný) tieto svoje povinnosti neplní, hlavne nezabezpečuje maloletej sústavnú a dôslednú starostlivosť o jej výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin. V konaní nebolo preukázané, že by matka mala vytvorené vhodné podmienky na výchovu maloletej. I keď tieto určitý čas zabezpečovala formou pobytu v Centre sociálnych služieb Lúč, sústavne nerešpektovala a porušovala pravidlá tohto zariadenia, vracala sa do zariadenia pod vplyvom alkoholu, zanedbávala starostlivosť o maloletú, na základe ktorej jej bola ukončená nájomná zmluva. Po umiestnení maloletej do Centra pre deti a rodiny Bytča sa matka zúčastnila len prípadovej konferencie 23.5.2023, kde prejavila záujem o kontakt s maloletou v dohodnutých termínoch, tieto však nevyužila, maloletú nekontaktovala.

7. Podľa správy ÚPSVaR Čadca zo dňa 12. 10. 2023 sa úradu nepodarilo nijakým spôsobom s matkou skontaktovať, nemajú vedomosť o jej osobných, rodinných, bytových ani majetkových pomeroch. Nie je im známe, kde sa aktuálne matka zdržiava, jej telefónne číslo je nedostupné.

8. Podľa správy Obce Skalité matka sa v obci dlhodobo nezdržiava, nie je možné nejakej skutočnosti zistiť osobnou návštevou, nakoľko je prihlásené na súpisné číslo obecného úradu Skalité ako bezdomovec. Majú informáciu, že sa zdržiava niekde na východe Slovenska. Informácie o jej osobných, rodinných, majetkových a zárobkových pomeroch im nie sú známe.

9. Podľa správy CDR Bytča zo dňa 11. 10. 2023 mal. A. navštevuje materskú školu, jej zdravotný stav je dobrý. Osobnostne je skôr extrovertná, no spočiatku v cudzom prostredí sa hanbí, rýchlo sa však osmelí. V domácnosti PNR napreduje a neprejavuje úzkostlivé či problematické správanie. Na prípadovej konferencii 23. 5. 2023 sa Sofia stretla s matkou, stretnutie zvládla dobre. Pri rozlúčke si poplakala, viac sa však matky nedožadovala. S matkou bolo vtedy dohodnuté, že sa s mal. Sofiou bude stretávať každý druhý piatok v CDR Bytča. Telefonicky sa o dcéru začala zaujímať až 11. 8. 2023,

následne 17. 8. 2023, 24. 8. 2023 a 1. 10. 2023, informovala sa na mal. A., zaujímala sa o jej zdravotný stav, ako sa jej darí, opakovane prisľúbila aj návštevu. V dohodnutý čas sa však do CDR nedostavila.

10. Podľa lustrácie Sociálnej poisťovne matka mala naposledy evidovaného zamestnávateľa do 3. 4. 2023, nie je poberateľom žiadnych dávok vyplácaných Sociálnou poisťovňou.

11. Podľa správy ÚPSVaR Čadca zo dňa 5. 10. 2023 matka od 1. 3. 2022 nie je vedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie. Nakoľko im nie sú známe aktuálne kvalifikačné predpoklady menovanej, nie je možné uviesť vhodné pracovné miesta. V zozname aktuálne evidovaných voľných pracovných miest uviedli troch zamestnávateľov, pri dvoch uviedli hrubú mzdu 700 eur mesačne a 800 eur mesačne, pri treťom zamestnávateľovi v hrubom mzdu 4,30 eur/hod.

12. Podľa správy ÚPSVaR Čadca matka poberala štátnu sociálnu dávku – preddavok na dieťa do 5/2023 a do 2/2023 dávku v hmotnej núdzi.

13. Rozsudkom Okresného súdu Žilina č. k. CA-9Pc/1/2021–194 zo dňa 28. 9. 2023 súd návrh matky na určenie otcovstva H. G., nar. X. X. XXXX, k mal. A. B., nar. XX. X. XXXX zamietol.

14. Podľa § 54 ods. 1 zákona o rodine č. 36/2005 Z.z. náhradná osobná starostlivosť a pestúnska starostlivosť majú prednosť pred ústavnou starostlivosťou. Pred nariadením ústavnej starostlivosti je súd povinný vždy skúmať, či maloleté dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti, a ak to nie je možné, do pestúnskej starostlivosti.

15. Podľa ods. 2 súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak je výchova dieťaťa vážne ohrozená alebo vážne narušená, nie je možné dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti a

a) dieťa je osvojiteľné a nie je možné ho zveriť do starostlivosti budúcich osvojiteľov alebo do starostlivosti fyzickej osoby podľa osobitného predpisu,

b) rodičia dieťaťa nežijú alebo im v starostlivosti o dieťa bráni závažná prekážka,

c) uložené výchovné opatrenie podľa § 37 ods. 3 nevedlo k náprave alebo

d) rodičia dieťaťa sú pozbavení výkonu rodičovských práv.

16. Podľa § 62 ods. 1 plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

17. Podľa ods. 2 obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

18. Podľa ods. 3 každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrované nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrované dieťa podľa osobitného zákona.

19. Podľa ods. 4 pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

20. Podľa ods. 5 výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

21. Podľa § 75 ods. 1 zákona o rodine č. 36/2005 Z.z. pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

22. Podľa § 77 ods. 1 zákona o rodine č. 36/2005 Z.z. právo na výživné sa nepremlčuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov späťne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

23. Podľa § 81 ods. 1 zákona o rodine č. 36/2005 Z.z. ak súd rozhodne o umiestnení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti, o nariadení ústavnej starostlivosti alebo o uložení ochrannej výchovy, upraví aj rozsah vyživovacej povinnosti rodičov alebo iných osôb povinných poskytovať maloletému dieťaťu výživné.

24. Podľa ods. 2 súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, súčasne uloží rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať dieťaťu výživné povinnosť, aby výživné poukazovali zariadeniu, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Ak povinný podľa prvej vety neplní vyživovaciu povinnosť poukazovaním výživného zariadeniu, má toto zariadenie právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa, vrátane uplatňovania týchto nárokov v exekučnom konaní vo svojom mene a na účet maloletého dieťaťa.

25. Ústavná starostlivosť je jednou z foriem náhradnej starostlivosti, ktorá sa uplatňuje vtedy, ak rodičia osobnú starostlivosť o mal. dieťa nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť. V prejednávanej veci je osobou vykonávajúcou rodičovské práva a povinnosti matka, nakoľko otec mal. Sofie v jej rodnom liste nie je uvedený. Matka však svoju povinnosť vykonávať sústavnú a dôslednú starostlivosť, výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj mal. Sofie zanedbávala a zanedbáva. Už v čase pred nariadením výchovného opatrenia nezabezpečovala maloletej riadnu starostlivosť, nemala upravené podmienky tak, aby mohla poskytnúť maloletému dieťaťu domov a riadnu starostlivosť, požívala alkoholické nápoje, starostlivosť o maloletú zanedbávala. Aj počas trvania výchovného opatrenia táto svoj prístup k výchove mal. Sofie nezmenila, nezabezpečila si stabilnú prácu, bývanie, s maloletou sa nekontaktovala napriek tomu, že stretnutia s CDR dohodla, následne sa nedostavila.

26. Maloletá sa adaptovala na prostredie v profesionálnej náhradnej rodine. Začala navštevovať materskú školu, má osvojené hygienické návyky aj sebaobslužné činnosti, je zdravá. Neprejavuje úzkostlivé či problematické správanie.

27. Súd má tak v konaní preukázané splnenie podmienok pre nariadenie ústavnej starostlivosti. Pobytom maloletej u matky by bola jej výchova vážne ohrozená, keďže uložené výchovné opatrenie nevedlo k náprave, matka nezabezpečila svoje rodinné a sociálne pomery tak, aby mohla osobnú starostlivosť o maloletú A. vykonávať. Zároveň nebolo zistené, že by bola možnosť zverenia mal. Sofie do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti. Za uvedenej situácie ústavná starostlivosť ako jediná umožňuje vytvorenie podmienok pre maloletú, pre jej zdravý telesný, duševný a sociálny vývoj, preto je nariadenie ústavnej starostlivosti nad mal. Sofiou v jej najlepšom záujme.

28. Súd zároveň rozhodol o vyživovacej povinnosti matky na mal. A.. Vychádzal pritom z toho, že odôvodnené potreby mal. Sofie sú určované jej vekom, mal. A. má 5 rokov, navštevuje materskú školu, jej zdravotný stav je dobrý a má bežné výdavky pokiaľ sa týka ošatenia, stravy a hygieny. Pokiaľ sa týka schopností a možností a majetkových pomerov matky, v konaní nebolo zistené, že by matka mala príjem z pracovného pomeru, príp. iné príjmy alebo že by vlastnila nejaké majetkové hodnoty. Zároveň však nebolo preukázané, že by matka nemohla vykonávať prácu z dôvodov, že by bola obmedzená v spôsobilosti na jej výkon. Súd preto pri určovaní výšky vyživovacej povinnosti vychádza z potenciality príjmov, a teda zo skutočností, že ÚPSVaR Čadca evidoval voľné pracovné miesta, kde by mohla dosahovať hrubú mzdu 700 eur, príp. 800 eur. Uvedená výška hrubej mzdy zodpovedá aj minimálnej mzde v roku 2024, v čistom by tak mzda matky bola od cca 580 eur - 650 eur. Z tejto sumy pri nezistení inej vyživovacej povinnosti matky súd určil výživné vo výške 70 eur mesačne. V súlade s § 81 ods. 2 zákona o rodine zaviazal matku platiť výživné na účet CDR Bytča ako zariadenia, kde sa bude ústavná starostlivosť vykonávať.

29. Vyživovaciu povinnosť matke určil od dňa 28. 4. 2023, t. j. od doby, kedy bola mal. Sofia na základe rozhodnutia súdu o neodkladnom opatrení zverená do Centra pre deti a rodiny Bytča. Výživné určil teda späťne (pred podaním návrhu na nariadenie ústavnej starostlivosti), nakoľko pri rozhodovaní o výchovnom opatrení nie je možné určiť rozhodnutím súdu vyživovaciu povinnosť a maloletá bola v zariadení ústavnej starostlivosti od 28.4.2023. Sú tu teda dôvody hodné osobitného zreteľa pre

priznanie výživného spätne. Zároveň súd rozhodol o zameškanom výživnom za obdobie od 28. 4. 2023 do 29. 2. 2024, ktoré výživné vyčíslil vo výške 706,99 eur (3 dni v mesiaci apríl 2023 vo výške 6,99 eur a za 10 mesiacov od 5/2023 do 2/2024 vo výške 700 eur, spolu 706,99 eur). Zameškané výživné súd povolil matke splácať v mesačných splátkach po 30 eur spolu s bežným výživným pod následkom straty výhody splátok.

30. Výrok o trovách konania sa opiera o ustanovenie § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Nakoľko súd nezistil dôvod pre aplikáciu ustanovení § 53 - § 56 CMP, žiadnej zo strán nárok na náhradu trov konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde v Žiline.

Nakoľko sa po vyhlásení rozsudku, jeho odôvodnení a po poučení o opravnom prostriedku zástupkyňa navrhovateľa, kolízneho opatrovníka a prokurátor vzdal práva podať odvolanie toto právo nemajú.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (363 Civilného sporového poriadku).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej. (§ 365 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku).

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. (§ 62 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov); ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.